

IV. Országos Középiskolás Képzőművészeti Diáktárlat

Hölgyeim és Uraim, kedves Alkotó Diákok!

Német László mondása szerint: „Ami szerepet kapunk a sorstól, abban kell embernek lenni”. Az itt kiállító alkotó diákok azt a szerepet kapták a sorstól, s azt fel is vállalják, hogy alkossanak, s alkotásaikkal másokat megörvendeztessenek.

Most, amikor szűk esztendő következik a kultúrában, akkor itt, ez a kiállítás mégis az optimizmust sugallja, s azt bizonyítja, hogy az ország alkotó ifjúsága bízik a jövőben. Itt a jelen, s egyúttal a jövő záloga. Szép reményekre jogosít mindez.

A zsűri megállapítása, hogy ez a kiállítás méltó módon reprezentálja az ország alkotó középiskolásainak képzőművészeti tudását, alkotásvágyát, s szeretetét.

Szintén Német László írja, hogy „A tehetségnek csak egyik fele talentum, a másik fele a talentummal való gazdálkodás”. Kérem Önöket, a kiállítás közönségét, ha megnézik a képeket, döntsék el, hogy az alkotók mennyire gazdálkodtak jól. A képek bátor kalandozásra hívják Önöket a jelenkori magyar középiskolás képzőművészet dzsungelébe, ahol még mindig minden felfedezésre vár. Itt még a szakember is találhat újat, melyet ő is szívesen fog befogadni. Megismerkedhetünk magányos alkotók munkáival, valamint jó festőiskolák tanítványainak munkáival, módszerekkel, eljárásokkal, sok-sok technikával és témával. Nem sorolom fel a technikai sokszínűséget: csak a számát mondom, 19 féle technika fordul itt elő. Szinte a grafika és a festészet minden fajtája.

A kiváló szervezők felhívására 650 db alkotás érkezett be, 450 ifjú alkotóművésztől, akiket 80 rajztanár készített fel. A diákalkotók különböző intézményekben tanulnak, a lényeg az, hogy a pályázatot 52 településről 63 iskola vette komolyan. A 450 alkotó közül 120 fő 133 alkotása kerül kiállításra, ez 30 intézményből, 51 rajztanár segítségével.

Díjazásban 3 fő részesül, mind egyéni alkotó, a különdíjak száma 5, alkotó csoport díjasok száma 4.

A zsűrizést két fázisban végeztük. Volt egy előzsűrizés és egy mindent eldöntő. Nem volt egyszerű feladat, ezért engedjék meg, hogy itt és most megköszönjem a munkáját zsűritársaimnak, Aknay János Munkácsy-díjas festőművésznak és Kohári Tibor rajztanár-festőművésznak.

Anatole France nyilatkozta, hogy „Egyedül az egyszerűség szép”.

A hajdúdorogi **Gyúró László** Bodrogeresztűr c. kompozíciója és a főtí **Tóth Bálint** Múterem kompozíciója az egyszerűségével ragadja meg a befogadót, s nő fölé a többi alkotásnak. Gyúró színes, Tóth fekete-fehér. Tóth alkotásában érződik a múterem csendje, kuriózuma, faktúrája is a művészi kifejezést szolgálja, s erre csak ráerősít Gyúró színessége, akinek munkája sík redukciószerű, azaz térbeli, plasztikus formát síkformára ír át, tehát egyszerűsít. A geometriai elemekre visszavezethető képszerkezet nem hat keményen. Tóth és Gyúró képei mondhatnám, hogy mesterei alkotások. Ugyanilyen mesteri alkotással jelentkezett a kassai **Dudás Bálint**. Jégmecssetje rézkarcba öntve szintén a maga egyszerűségével tűnik ki. Színben visszafogott, spontán deformált a művészi tökély szükségessége és a kompozíció kedv-értéke miatt.

Nagy öröm számomra, hogy a hajdúszoboszlói **Áron Judit** alkotása szerepel a kiállításon. Az egyik tényező a „hajdúszoboszlóiság”, a másik az, hogy ebben az erős anyagban műtermi beállítással került ebbe a kiváló helyzetbe. A szénrajz műves, finom munkát takar. Jó kompozíciós és formakézségről árulkodik a drapéria, a fény-árnyék – és az anyagkezelés.

Nem véletlen említem a főtí **Zsombok Virág** tempera munkáját, mely szintén műtermi beállítás. Nagyon együtt van ezen a képen a szín és a test. Szinte műalkotás jellegű. Esztétikus, azaz művészien szép, melyben megvalósul a tartalom és forma egysége.

Drapériája magasan fölé nő a többi hasonló jellegű alkotásokénak. A fekete háttérből szinte kiviláglik a testek színe.

Kassák Lajos azt írja a Szénaboglyákban: „Nem volt olyan kor, amelyben az embereit a zene ne ejtette volna meg, vagy ne vonta volna büvkörébe”. Szerintem a marosvásárhelyi **Magyari Annamária** is a zene büvkörében alkothatta Zenei harmónia című alkotását, melyet igen ritka technikával készített, viasz batikkal. Ezen a képen szinte szól a zene. Szín és formatechnikája ugyanolyan harmonikus, mint a kép címe, s pont egyenértékű azzal a disszonanciával, mely az alkotást egyensúlyban tartja. El is játszottam a gondolattal „zenei – szín – és formaharmónia”.

A marosvásárhelyi **Csont Borbála** olajjal festett Hajnal című képe kiváló kubista alkotás. Barnái, okkerei és a kék színei összecsengenek. A kiváló nagybányai Munkácsy-díjas festőművészt juttatják eszembe, Véső Ágostont. Borbála alkotásán a síkok kapcsolata, vonalvezetése, színkezelése megteremti, és segíti a kép emberre gyakorolt hatását, a térélményt. A műalkotás alakja, jelentése és funkciója összhangban van.

Az emlék különös kincstár. A komáromi **Bukai Melinda** szívesen emlékszik korábbi éveire, amikor még meséket olvasott. Monotípiáján igazi mesével szolgál. A hármast, triptichon jellegű alkotás történéseit már ismerjük. A képzelőerőt a művészet mindig segítette, éppen ezért aki akarja Melinda meséjét, továbbgondolhatja, mert ez a kép erre inspirálja.

Lengyel László noteszéből idézek: ”A tanítvány nem edény, melyet meg kell tölteni, hanem fáklya, amit fel kell lobbantani.” Ilyen lobogó fáklyák alkotásaival jelentkeznek a következő képzőművészeti csoportok, bizonyítva, hogy tanáruk irányításával milyen nagyszerű munkát tudnak végezni. 1. **A komáromi Művészeti Alapiskola** alkotógárdája mives linómetszetekkel jelentkezett. Név szerint: Viczera Anna, Csevár Ádám, Nagy Réka, Bicskejova Katerina. Ugyaninnen Lehoczka Mónika kollázs kompozíciója példaértékű. 2. **A hajdúdorogi Szent Bazil Oktatási Központ** tanítványai rézkarcaikkal emelkednek ki. Közülük a legjobbak: Matisz Andrea, Orosz Sára, Tóth Annamária, Miterli Lucia, és Tóth Zsuzsa. Megemlítem, hogy a rézkarc az a grafikai kultúra, mely lényegében a XV. századtól indult. A rézkarcon a sav-munka leheletszerű vonalrajza az elkülönülő sajátosság, melyet a tollrajz utánózni, vagy megközelíteni sohasem képes. Igen sok képzőművészeti kiválóság művelte: /pár nevet említek / Rembrandt, Bruegel, Tiepolo, Goya, Turner, stb, magyarok: Olgyai Viktor, Aba Novák Vilmos, Rudnay Gyula, Boldizsár István, és sokan mások. 3. **A főtí Népművészeti Szakiskola és Gimnázium** diákjai már tavaly is nagyon jól bizonyították tudásukat, most is. A kiállított munkákból, Vodnák Viktória, Tóth Bálint, Kubik Éva, és Sziráki Barbara tűnnek ki kiváló alkotás beállításaikkal, valamint a már említett Tóth Bálint Picasso gondja című nagyszerű grafikai alkotással. Szívesen szólnék az alapvető grafikai eljárások középiskolai jelentőségéről, sajnos az időm rövid, de leginkább azoknak az embereknek regélném el, akik a rajz tantárgy óraszámát határozzák meg. 4. **A debreceni Kós Károly Középiskola** alkotó közösségéről hasonló jókat tudok elmondani. Veress Mariann és Hasulyó Roland portréval jelentkeznek. Mariann fény-árnyék foltokkal oldja meg vegyes technikájú képét, Hasulyó a pasztell finomságát használja ki, és alkalmazza leány portréján. Király Evelin és Varga Dóra fekete-fehér szén alkotásával bizonyít. Zsíros Csenge és Jeges Mónika kompozíciói a kozmikus világba repítenek bennünket. Ők már tudják azt, amit Lengyel József tudott, hogy „Az élethez fantázia kell”.

Ezek az ifjú alkotók lendületesen hirdetik a színességet, a fiatalságot, a szépséget, s az érdekességet. Mert ügyesek.

A beküldött alkotások között több portré is található. Ez igen dicséretes. Az emberábrázolás, mely témájában nagyszerű munka, s úgy gondolom, hogy ebben a korban talán a legtöbb időt érdemlő elfoglaltság kell, hogy legyen. Minden megnyitón megjegyzem, hogy ez az egyik legnehezebb képzőművészeti feladat. **Nagy Anna** Nyíregyházáról az arcot, a tekintetet örökítette meg. Portréi nagyon lényeges részei kiállításunknak. Dicséretet

érdemel. A kolozsvári **Pásztor Dorottya** Abigél című alkotásán érződik a modell magányossága. **Nagy Anna és Pásztor Dorottya** is tudja azt, amit Csernisevskij tudott: „Egy arcot szépen festeni egészen más, mint szép arcot festeni”. S tudják ezt a többi, emberi arcot megörökítő ifjú alkotók is. A marosvásárhelyi **Barna Júlia Melinda** Behatárolt képmutatása átvitt gondolatokat ébreszt. Sok kérdést hordoz magában. A vásárosnaményi **Huszi Edit** Lusta Henrikje Svekhez hasolító asszociatív gondolatokat ébreszthet a befogadóban. A marosvásárhelyi **Szócs Bernadett** Bohócokja is érdekes kérdéseket fogalmazhat meg. A mezőcsáti **Nagy Angéla** nagymamája már-már annyira szép, hogy groteszk. Vidám és mégis szomorú, humoros és mégis siralmas. Ugye, milyen sok feladatot láthat el a képzőművészet? Nem véletlenül mondta Franz Kafka, hogy „A művészet ott röpdös az igazság körül, de azért jól vigyáz, hogy meg ne égesse magát”. Szintén a groteszk kategóriába tartozik a budapesti **Földesi Eszter** Kék arca. A Biribe való **Perger Klaudia** az akril portréja és a grafitceruzás rajza miatt érdemel dicséretet. Igen elgondolkodtató a nagyváradi **Bányai Zita** kollázs grafikája, mely illusztrációs jellegű.

Két testvér szerepel alkotásaival Hajdúnánásról, az ottani gimnázium tűzzománc köréből. **Urgyán Réka** és **Urgyán Renáta** nemcsak tűzzománccal vannak jelen a tárlaton, hanem olaj és pasztell technikával is, bizonyítva, hogy milyen kiváló munka folyik képzőművészeti alkotókörükben, melyet tanár - és alkotó édesanyjuk irányít.

A nyíregyházi **Hankovszki Evelin** és **Buzsáki Orsolya** Naptárterve kiforrott, szép, ízléses, igényes szakmai alkotás.

A debreceni **Balogh Lajos** Kollázsai illusztratív jellegűek.

A századvégi elbizonytalanodás a képzőművészetben a jelenkor művészetére nagymértékben hatott. A szobortól eljutunk az installációig, ahonnan már csak egy lépés a performansz. Ezek a munkák sokszor a kilátástalanságot és a reménytelenséget hordozzák magukban. Persze sok jó alkotásnak nem becsülve le az értékét, ezekben a munkákban időnként sok a blöff, s az érthetelenség. Ez itt, ezen a kiállításon, hála, nem különösebben van jelen. Nem elítélve, sőt örömmel mondom, hiszen a sokszínűséget segítik azok a kollázs alkotások, melyek kilépnek a térbe. A kassai **Széles Jákob** Kapcsolata és a Nagyváradi **Tasnádi Timea** Idő c. alkotása hordoz magában hasonló gondolatokat.

Minden művészet alapja az önkifejezés kényszere. Hasonló inspiráció készíthette alkotásaik elkészítésére a kassai **Kovács Anitát és Demkó Orsolyát**. Részletező, klasszikus grafikájuk rajzolási módja szépséget és frissességet sugall.

A képzőművészetben a festészet, a festészetben a tájképfestés igen lényeges műfaj. Dési Huber István azt mondta: „A művészet folyamat, s a festő nem képeket fest, hanem a világgal és a világról értekezik...megfigyel, észlel,..Számot vet a tapasztalatokkal...”

Amikor a festő kimegy a természetbe, megfigyeli, s megfesti, akkor is a világgal értekezik, a maga eszközeivel. Mert hogyan is nélkülözhetné a művészet a valóságot. Szüksége van a természet adta szépséges hangulatra és impresszióra. Ilyen elgondolásokkal készíthették tájképeiket jó szinten a következő alkotók: **Pulinka Lilla** Szászhalombatta, Mezőcsátról **Kovács Flóra, Kovács Dóra, Hajdú Klaudia, Lőrinc Brigitta, Áfra Emese**, Debrecenből **Varga Dóra, Kádár Sándor**, Hajdúnánásról **Urgyán Réka**, Hajdúdorogról **Seres Renáta, Csizma Balázs, Gyúró László**, Kassáról **Jónás Attila** és Nyíregyházáról **Timkó Bernadett**. Dicséret illeti őket.

Linómetszetekben igen ritka a nagyméret. Debrecenben egy alkotó rajztanár készített igen szép, esztétikus, nagyméretű linókat, Angyal Erzsébet. Ezen a kiállításon a Marosvásárhelyi **Máté Katalin** lepett meg bennünket hasonlóval. Feledés című alkotásán csigakompozíció viszi körbe a feledés gondolatát.

Kisméretű linómetszeteket, pontosabban Ex libriseket készítettek a berettyóújfalui **Bessenyei Szakközépiskola** linómetszői. Alkotásaik sokoldalúak, ügyesek, kiforrott technikai készségről tanúskodnak.

Hölgyeim és Uraim! Szólnék még szívesen több alkotóról, de az idő nem engedi. Szólnék szívesen a felkészítő tanárokról és az iskolákról is, akiket köszönet illet.

Kedves Diákalkotók! Remélem, hogy jövőre újból találkozunk az V. országos tárlaton. Lengyel Menyhért gondolatával köszönök el tőletek: „Az élethez fantázia kell, legyen fantáziád ahhoz, amit el akarsz érni. Akkor eléred.”

Kívánom, hogy a közönség elismerését is nyerje el e seregszemle.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Hajdúszoboszló, 2009. október 8-án

Komiszár János
Holló László-díjas festőművész